

Οι καλές πρακτικές ως μέσον διδασκαλίας του θρησκευτικού μαθήματος. Μελέτη περίπτωσης: Η αντεστραμμένη διδασκαλία

Νικόλαος Παύλου
Δρ Θεολογίας – Ιστορικός ΜΑ
Συντονιστής ΕΕ ΠΕΚΕΣ Θεσσαλίας
nikravlou@gmail.com

Download from
Dreamstime.com

- * Οι καλές πρακτικές είναι στρατηγικές μαθησιακής διαδικασίας που βασίζονται σε βέλτιστα πρότυπα τα οποία έχουν δοκιμαστεί στην σχολική πράξη, και έχουν αποδείξει την αξία της προσφοράς τους. Ως στόχο έχουν να γίνει ο μαθητής το επίκεντρο της διδασκαλίας, να μπορεί να αυτενεργεί και να συνεργάζεται με τα υπόλοιπα μέλη της τάξης του και της σχολικής κοινότητας

Χαρακτηριστικά που καθιστούν μια πρακτική «καλή» είναι :

- * α) η καινοτομία, δηλ. η πρόταση νέων δημιουργικών λύσεων που να είναι σύμφωνες με ρεαλιστικές πολιτικές
- * β) η αποτελεσματικότητα
- * γ) η βιωσιμότητα, (να έχουν διάρκεια τα αποτελέσματά της)
- * δ) οι δυνατότητες αναπαραγωγής κάτω από ίδιες συνθήκες,
- * ε) οι δυνατότητες μεταφοράς και αξιοποίησης σε διαφορετικά περιβάλλοντα, από νέους χρήστες που θέλουν να τις υιοθετήσουν

Για να θεωρηθεί μία μαθησιακή πρακτική πρότυπο και να είναι «καλή», ώστε να χρησιμοποιηθεί στα Θρησκευτικά, στοχεύοντας να κινήσει το ενδιαφέρον των μαθητών, και να τους οδηγήσει στο ποθητό αποτέλεσμα να βρίσκουν οι ίδιοι δηλαδή τρόπους ερμηνείας και εφαρμογής της γνώσης (:«να μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν»), ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούν τα διδακτικά αγαθά και να γίνονται μέτοχοί της, θα πρέπει να είναι καινοτόμος, διαθεματική, να συγχρονίζεται με τις υπόλοιπες δραστηριότητες των μαθητών (καινοτόμες δράσεις, προγράμματα ανταλλαγής κοκ), να γίνεται ευχάριστα δεκτή από την τάξη για να είναι αποτελεσματική, να είναι βιώσιμη, να μπορούν οι εκπαιδευτικοί θεολόγοι να την αναπαράγουν, χωρίς να υπάρχουν περιορισμοί από τις δυνατότητες και το περιβάλλον του σχολείου

Καινοτομία στην εκπαίδευση, για να γίνει λόγος για μία βασική παράμετρο των καλών πρακτικών, είναι κάθε νέα ιδέα, φιλοσοφία ή μέθοδος που εισηγείται την αλλαγή σε στάσεις και πρακτικές του επίσημου και του κρυφού αναλυτικού προγράμματος (Κουλουμπαρίτση 2006) με στόχο τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Χωρίς αμφιβολία η χρήση της προϋποθέτει ότι ο εκπαιδευτικός που θα την εφαρμόσει διατρέχει τον κίνδυνο να μη γίνει αποδεκτή η προσπάθειά του, να αντιμετωπίσει τη δυσπιστία και εντέλει να θεωρηθεί ακόμη και «γραφικός» από όποιους έχουν συνηθίσει σε παραδοσιακούς και γραφειοκρατικούς τρόπους μάθησης

Η αποτελεσματικότητα μιας καλής πρακτικής σημαίνει ότι αυτή έχει συμβάλει στη διαδικασία μάθησης και έχει κατορθώσει να κινήσει το ενδιαφέρον όλης της τάξης, έδωσε ίσες ευκαιρίες μάθησης σε όλους τους μαθητές της, και ο ρόλος του εκπαιδευτικού ήταν καίριος και συνεπής, αφού έχει κατορθώσει να εμφυσήσει το ενδιαφέρον για τα στοιχεία της, ανεξάρτητα από τις κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο του κάθε παιδιού

Η βιωσιμότητα μιας καλής πρακτικής στο μάθημα των Θρησκευτικών εξαρτάται από την αποδοχή που θα έχει από τους μαθητές, από τα στοιχεία που θα περιλαμβάνει αλλά και τον τρόπο με τον οποίο θα παρουσιαστεί. Σίγουρα η τρίτη διαπίστωση είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τις υπόλοιπες. Γιατί, η καλή παρουσίαση θα βοηθήσει να αναδειχτούν όλα τα στοιχεία της καλής πρακτικής και να παραμείνει ως εμπειρία μάθησης στους μαθητές

Οι δυνατότητες αναπαραγωγής της καλής πρακτικής καθώς και οι δυνατότητες μεταφοράς και αξιοποίησης σε διαφορετικά περιβάλλοντα από νέους χρήστες είναι στοιχεία που τη βοηθούν να διαχωριστεί από άλλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Την καθιστούν διαχρονική, που μπορεί να έχει ουσιαστική παρέμβαση στις εκπαιδευτικές δραστηριότητα

Η Αντεστραμμένη διδασκαλία

Είναι μία σχετικά νέα μέθοδος διδακτικού σχεδιασμού, που έχει ως βασικό χαρακτηριστικό της την αντιστροφή του παραδοσιακού τρόπου προσφοράς των διδακτικών αγαθών. Όπως είναι γνωστό, σύμφωνα με τη γνωστή πορεία της διδασκαλίας, στο σχολείο γίνονταν η παράδοση και η επεξεργασία του μαθήματος, ενώ, κατά κανόνα, δίνονταν ασκήσεις τις οποίες οι μαθητές για εμπέδωση έπρεπε να τις λύσουν στο σπίτι. Στην αντεστραμμένη διδασκαλία αντιστρέφεται η παραπάνω «φυσιολογική» πρακτική, και ο μαθητής στο σπίτι, συνήθως με ολιγόλεπτα βίντεο, γνωρίζει τα διδακτικά αγαθά και στο σχολείο σε συνεργασία με τους συμμαθητές του κάνει την επεξεργασία τους μέσω δραστηριοτήτων, ασκήσεων και πρακτικών εμπέδωσης

Βάση της μεθόδου είναι η διαπίστωση ότι οι μαθητές ως «ψηφιακοί ιθαγενείς» είναι εξοικειωμένοι με τις ψηφιακές τεχνολογίες και μπορούν να τις χειρίζονται με απίστευτη –για τα δεδομένα των ενήλικων- ευκολία, ενώ η πρόσβαση σε συσκευές που μπορούν να μεταδώσουν σχετικό υλικό είναι προσιτές και μπορούν να αποκτηθούν με ένα υποφερτό κόστος.

Το βασικό πλεονέκτημα της αντεστραμμένης διδασκαλίας είναι ότι ο μαθητής έχει τη δυνατότητα να παρακολουθήσει το προσφερόμενο υλικό όσες φορές επιθυμεί, ενώ ο ρόλος του εκπαιδευτικού παραμένει κομβικός και αναντικατάστατος, αφού είναι αυτός που επιλέγει και ενδεχομένως παράγει το διδακτικό υλικό, δημιουργεί τις ομάδες επεξεργασίας του, εμπνυχώνει, λύνει απορίες και δίνει συμβουλές. Έχει δηλαδή έναν ρόλο κατεξοχήν ενεργητικό, που δεν περιορίζεται μόνο στη διάλεξη.

Πρωταγωνιστές όμως είναι οι μαθητές αφού η γνώση γίνεται κατεξοχήν δική τους υπόθεση, θα την επεξεργαστούν ομαδικά και θα φροντίσουν, μέσω των δραστηριοτήτων, να μάθουν τρόπους για να την κάνουν κτήμα τους με βασικό μέσον τη συνεργασία όλων των μελών της σχολικής τάξης

Β΄ Γυμνασίου

5. Διάσπαση και αντιπαλότητα στις Θρησκείες

Ενότητα II. Χριστιανοί διώκουν Χριστιανούς, ι. Το Σχίσμα: Ιστορικά τραύματα στο σώμα της Εκκλησίας.

Δημιουργείται από το διδάσκοντα σχετικό βίντεο και αναρτάται μέσω του προσωπικού λογαριασμού του στην πλατφόρμα YouTube. Στη συνέχεια αντιγράφεται στην επίσημη ιστοσελίδα του σχολείου.

Το βίντεο έχει διάρκεια 1 λεπτό και 5 δευτ. Σε αυτό δίνονται βασικές παράμετροι του Σχίσματος του 1054 (ορισμός, ιστορικά γεγονότα, επεξηγήσεις). Οι μαθητές επισκέπτονται την τοποθεσία του σχολείου, (η διεύθυνση τους έχει δοθεί από το διδάσκοντα), μαζί με κωδικό προβολής αν επιθυμεί αυτή να μην είναι δημόσια. Μπορούν να επεξεργαστούν το μάθημα όσες φορές χρειαστεί, σταματώντας την προβολή σε όποιο σημείο θεωρήσουν ότι πρέπει να γίνει αυτό. Παράλληλα έχουν την ευχέρεια να κρατήσουν και σημειώσεις, αν το θεωρήσουν απαραίτητο.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ.....

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΚΑΙ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΜΕΛΩΝ ΟΜΑΔΑΣ

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις, αφού γίνει η επεξεργασία τους από όλη την ομάδα:

1^Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

1. Ποιο γεγονός οδήγησε στο Πρώτο Σχίσμα της Ανατολικής από τη Δυτική Εκκλησία;
2. Ποια είναι η γνώμη σας για τα αίτια του Σχίσματος, όπως αυτά καταγράφηκαν από τους Βυζαντινούς; Για την απάντησή σας να λάβετε υπόψη, αφού ρωτήσετε τον καθηγητή σας, τη νοοτροπία της Βυζαντινής κοινωνίας.

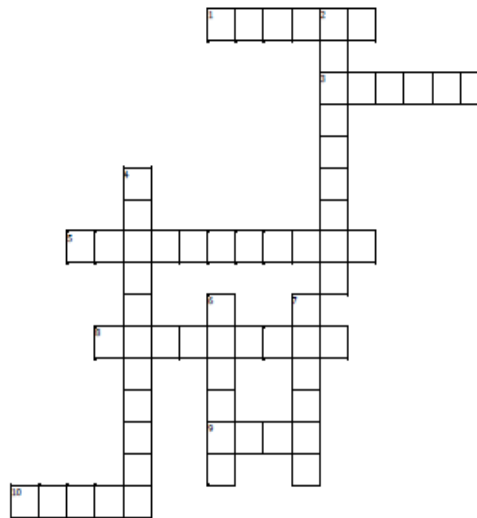
2^Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

1. Ποιες ήταν οι πολιτικές παράμετροι που οδήγησαν στο Σχίσμα των δύο Εκκλησιών;
2. Αξιολογίστε το γεγονός που οδήγησε στο Σχίσμα των Εκκλησιών. Πιστεύετε ότι, εξαιτίας αυτού θα έπρεπε οι χριστιανοί της Ανατολής και της Δύσης να διακόψουν την επικοινωνία;

3^Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

1. Γιατί η Σύνοδος Φερράρας-Φλωρεντίας έγινε σε ιταλικό έδαφος και όχι στην Κωνσταντινούπολη;
2. Για ποιους λόγους, πιστεύετε, οι αρχιερείς της Ορθόδοξης Εκκλησίας πρώτα υπέγραψαν τη συμφωνία της Συνόδου και μετά μετάνιωσαν γι' αυτό;

Το Σχίσμα του 1054

Across

1. Με αυτόν τον άρτο μεταλαμβάνουν οι Ρωμαιοκαθολικοί
2. Το όνομα του απεσταλμένου της Δυτικής Εκκλησίας στην Κωνσταντινούπολη το 1054
3. Έτσι ονομάζονταν ο αρχηγός της αντιπροσωπείας της ορθόδοξης εκκλησίας που έλαβε μέρος στη σύνοδο του 1438-1439
4. Μιχαήλ... Ονομάζονταν ο Πατριάρχης της Κωνσταντινούπολης το 1054
5. Ο τίτλος του απεσταλμένου του Πάπα στην Κωνσταντινούπολη το 1054
6. Σε αυτή την πόλη άρχισε τις εργασίες της η Σύνοδος του 1438-1439
7. Η προσθήκη του φίλομπε έγινε στο Σύμβολο της
8. Σε αυτή την πόλη τελείωσε τις εργασίες της η Σύνοδος του 1438-1439
9. Σε αυτή την πόλη έχει την έδρα του ο Πάπας
10. Έτσι ονομάζεται ο επίσκοπος της Ρώμης

Down

2. Το όνομα του απεσταλμένου της Δυτικής Εκκλησίας στην Κωνσταντινούπολη το 1054
4. Μιχαήλ... Ονομάζονταν ο Πατριάρχης της Κωνσταντινούπολης το 1054
6. Σε αυτή την πόλη άρχισε τις εργασίες της η Σύνοδος του 1438-1439
7. Η προσθήκη του φίλομπε έγινε στο Σύμβολο της

Τα αίτια του Σχίσματος του 1054 ήταν κυρίως οι διαφορές που είχαν δημιουργηθεί μεταξύ της Ανατολικής και της Δυτικής Εκκλησίας. Σε αυτές προστέθηκαν οι προσπάθειες του παπικού θρόνου να εισαγάγει ρωμαϊκά εκκλησιαστικά έθιμα στην περιοχή της Κάτω Ιταλίας και της Σικελίας. Βέβαια τα ίδια το γεγονός του Σχίσματος, στο οποίο πρωταγωνίστησαν ο πατριάρχης Μιχαήλ Κηρουλάριος και ο καρδινάλιος Ουμβερτος, δεν ήταν πολύ σημαντικό. Μετά από αυτό έγιναν προσπάθειες για ένωση των Εκκλησιών που υπαγορεύονταν κυρίως από πολιτικούς λόγους, και δεν καρποφόρησαν.